

er intet Nyt skabt i den Henseende, samtidig med at man i andre Lande, som i England og Frankrig, er gaaet frem med rivende Strid, og det maa siges, at for Øieblikket staa vi sidst, bagest i Rækken med Hensyn til at holde os oppe med det, som Videnskaben, navnlig Naturvidenskabene, og de videnskabelige Fag, kræver. Disse Forordninger, om forskellige nye Institutioner, som baade ville kræve betydelige Anlægsomkostninger, og ville kræve en aarlig forøget Udgift, ville komme her. Ingen kan naturligvis forsvare at knibe sig ind indenfor en meget begrænset Indtægt alene for at bevare Universitetet som en Institution med særegne Fonds. Man kan ikke opgive Realiteten for Formen. Men jeg ser ikke, at man paa nogen Maade kan have eller har Ret til at opstille den Sætning, at, naar Universitetet ikke kan bære sig selv, er det ganske ligegyldigt, om det staa som en Institution med særegne Fonds, saa kan man ligesaa gjerne gaa til at sløse det Hele; det ser jeg ikke er en berettiget Slutning. Spørgsmaalet maa jo stilles saaledes: Bliver det betydningsløst for Universitetet at have særegne Fonds, da de dække en meget væsentlig Del af Udgifterne, bliver det betydningsløst, fordi der bliver Ingen tilbage af Udgifterne, som ikke dækkes, og som altsaa maa søges som Finansbevilling paa aldeles sædvanlig Maade? Det er der ingensomhelst Grund til at sige. Betydningsløst kan det være, naar Formuen er et Minimum, naar det staa som det forholdsvis Ubetydelige, som f. Ex. ved den polytekniske Lærestiftelse, hvis oprindelige Formue nu er nedbragt til at være 150,000 Kr.; der kan det i Forhold til den aarlige Udgift være betydningsløst, om Anstalten har en saadan Kapitalformue eller ikke, thi det dækker dog intet Væsentligt. Underleedes forholdet det sig med Universitetet, hvis Kapitalformue, og særlig naturligvis, naar den blev restitueret til det, som de historiske Forhold gjøre billigt, er istand til at dække en meget betydelig Del, ja under visse Forhold endog saa hele det ordinære Budget. Der var jo indtil 1857 en Periode, hvor Universitetet fuldstændig dækkede sine Udgifter og endog saa aarlig havde et Overskud, saa at der derved opnaaedes en betydelig Forøgelse af Kapitalformuen. Det var, om man vil, det ordinære Budget dengang. Saa kom de store Udgifter til de forskellige Institutioner, der blev anlagte: kemisk Laboratorium, zoologisk Museum og saa botanisk Have osv., som have forstyrret dette Forhold, og nu tror jeg ikke, man nogeninde vil kunne komme tilbage til, at Universitetet dækker sig selv. Men ganske vist er det dog, at Udgifterne tilsammen tagne, bliver det altid den overveieende Del af dem, som kunne dækkes af Universitetets Formue, uden at det behøver Statslån. Betydningsløst bliver det derfor

aldeles ikke, om det beholder den. Saa er der jo tillige den Betragtning, at vil man endelig alligevel det andet Alternativ, saa er der jo dog ingen Grund til denne langsomme Forblødning, som det betyder at bevilge 50,000 Kr. aarlig og derimod lade et andet betydeligt Underskud være udækket eller rettere dække dette af Universitetets Kapitalformue. En saadan langsom Død bliver jo meget mere pinefuld end en hurtig, og tillige er der jo — som oftere fremhævet — den Grund, den rent finansielle Grund, at man paa denne Maade bliver ved at forbruge en Kapital, at dække Udgifterne ved at forbruge en Statskapital. Skulde man nogeninde gjennemføre det Alternativ, skulde det ske paa en Gang, saa skulde det ske ved den Beslutning, som ophævede Institutionen som særligt bestaaende og drog disse Kapitaler ind i den almindelige Statskasse, saa at Udgifterne dækkedes, ikke af disse Kapitaler, men paa den sædvanlige Maade, hvorpaa andre Statsudgifter dækkes. Altsaa det Standpunkt, vi nu staa paa, dette med 50,000 Kr. aarligt Tilskud, som ikke kan dække tilstrækkelig, er et Galobedsstandpunkt, som jeg ikke skjønner kan have nogen Berettigelse. Den Maade, hvorpaa Sagen bør ordnes, i Overensstemmelse med det Historiske, som der ikke kan anføres afgjørende Grunde for at forlade, er den Ordning, hvorpaa Forslaget hviler, og som gaar ud paa at opretholde den Formue, som have, og restituere Formuen, saavidt som det historisk kan forsvares. Det tidligere Forslag gik ud paa at restituere i stor Udstrækning, saa at man kom til de to Millioner ifølge den Betragtning, at man paa den Maade kunde sætte Universitetet istand til, bortset fra fremtidige Forøgelse af sine Udgifter, rimeligvis at dække sig selv. Jeg tror, at det er et Standpunkt, som kan forsvares; men hvad det nuværende Forslag gaar ud paa, er maasse mere begrundet, dette nemlig, at man ikke skal stille sig som et Maal, hvad der jo ialtsald kan være vanskeligt paa nogen Maade at fikse sig, at man naaer ved Restitutionen at bringe det dertil, at Universitetet kan dække sig selv, men at man skal restituere saa langt, som der er begrundede historiske Forhold, der tale derfor. En saadan begrundet historisk Hjemmel er der vist fuldstændig for de 400,000 Kr. af Statskassen med Hensyn til det i Motiverne omtalte særlige Forhold til Botanisk Have og tillige for de 600,000 Kr. af Kommunitetets Formue, dels med Hensyn til den sene Periode, hvori Universitetet har mistet sit Tilskud fra Kommunitetet, og dels med Hensyn til, at det var Universitetets Kapitalformue, der kom til at dække Udgiften til Botanisk Haves Anlæg. Jeg tror derfor, at det foreslaaede Tilskud er fuldt begrundet, og om man end fra Universitetets Side